

DAGSORDEN Fylkesutvalget d. 11-03-2025

Mødedato Tirsdag d. 11. marts 2025 kl. 11:30

Mødested Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Indholdsfortegnelse

Lukket.....	3
SP 3/2025 Spørsmål til fylkesutvalget 10.03.25 - Hvordan bidra til at Jåttå blir vurdert som alternat	3
RS 3/2025 Kultur- og likestillingsdepartementets svarbrev om den Norske Filmfestivalen og Aman	4
RS 4/2025 Orienteringer i fylkesutvalget 11.03.25 - Utviklingsplan for Rogaland, økonomisk result	5
PS 33/2025 Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 11. februar 2025.....	8
PS 34/2025 Bjerkreim kommune - kommuneplanens samfunnsdel - høring.....	9
PS 35/2025 Høringsuttalelse - forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte vilkår for akvaki	23
PS 36/2025 Flyruteutvikling i Rogaland - føringer for bruk av økonomiske midler.....	29
PS 37/2025 Høringssvar - Forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering...	35
PS 38/2025 Høring NOU 2024_18 En universell tannhelsetjeneste.....	43
Lukket.....	51
PS 40/2025 Høringssak - strategisk konsekvensutredning for Vestavind B og Vestavind F.....	51

Spørsmål

Arkivreferanse: 2024/14719-36

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Spørsmål til fylkesutvalget 10.03.25 - Hvordan bidra til at Jåttå blir vurdert som alternativ for CAOC (FrP)

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Spørsmål fra Svein Erik Indbjo (FrP)

Norge har fått i oppdrag å etablere Natos tredje operasjonelle luftkommando (CAOC), som kan stå operativ innen 2027. Den sikkerhetspolitiske situasjonen tilsier at dette haster. Jåttå er i dag base for Joint Warfare Centre og vil med enkle grep kunne ta imot CAOC og etablere seg inne tidsfristen .

Hvordan vil fylkesordføreren bidra til at Rogaland og Jåttå blir seriøst vurdert som alternativ for CAOC?

Referatsak

Arkivreferanse: 2024/98857-2

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Kultur- og likestillingsdepartementets svarbrev om den Norske Filmfestivalen og Amandaprisen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Svarbrev fra Kultur- og likestillingsdepartementet
- 2 Vedlegg: Skriftlig svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson om framtida for utdelingen av Amandaprisen

Saken gjelder

Fylkesutvalget vedtok 21. januar å henvende seg til kultur- og likestillingsdepartementet med bekymring for at Den Norske Filmfestivalen og Amandaprisen svekkes som følge av endringer i reglene i en forskrift som regulerer blant annet tilskudd til festivaler og en nasjonal filmpris. Her følger svaret fra departementet.

Referatsak

Arkivreferanse: 2023/68797-4

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Orienteringer i fylkesutvalget 11.03.25 - Utviklingsplan for Rogaland, økonomisk resultat 2024

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
4/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 FU 11.mars Utviklingsplan for Rogaland
- 2 Eit svakare resultat i 2024

Saken gjelder

Ivana Suboticki, rådgiver, regional kompetanse og analyse orienterte om:
"Oppfølging av utviklingsplan for Rogaland".

Fylkesdirektøren orienterte om økonomisk resultat for 2024:

Pris- og kostnadsveksten er vesentlig høyere enn veksten i frie inntekter.

Kostnadsutviklingen er spesielt urovekkende innen samferdsel. Pensjonskostnadene

stiger utover det som er kompensert, og fylkeskommunene ser for fjerde år på rad at merutgifter til demografi er undervurdert i makroopplegget.

2024 var et godt år i verdens aksjemarkeder og Rogaland fylkeskommune fikk større avkastning på langsiktige finansielle aktiva enn budsjettet.

Netto driftsresultat for 2024 for Rogaland fylkeskommune ble på 306 millioner kroner – eller 2,9 % av driftsinntektene. Dette er noe bedre enn revidert budsjettet nettodriftsresultat som var på 2,4 % (fra desember). Samtidig er det vesentlig lavere enn måltallet på 4% - og medfører at vi tærer på bufferkapital.

Netto driftsresultat for 2024 for alle fylkeskommunene i snitt er 2,7%

Noen stikkord til resultatet:

- Medfører at vi kan redusere bruken av disp. fond med 29 mill. (i forhold til budsjettet)
- Svikt i skatt og ramme (mindreinntekter) på 32 mill (negativt)
- Økt avkastning på finans (avkastning) på 63 mill (positivt)
- Økt premieavvik (pensjonspremier som skal dekkes i kommende år) på 15 mill (positivt)
- Generelt god budsjettstyring:
 - skolene snudd merforbruk i 2023 til balanse i 2024.
 - noe overforbruk knyttet til forhold mellom drift og investering innen samferdsel
 - noe overforbruk pga økte kostnader til strøm og utbedringer av midlertidige lokaler.

Fylkesdirektøren gjør analyse av økonomien i forbindelse med behandling av årsregnskapet i april. Sak om finansiell målstyring og økonomiske framtidsutsikter blir behandla av fylkestinget i juni .

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/7816-15

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 11. februar 2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
33/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Protokoll fra fylkesutvalgets møte 11. februar 2025

Fylkesordførers innstilling

Protokoll fra fylkesutvalgets møte 11. februar 2025 godkjennes.

Ole Ueland

fylkesordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/12688-2

Saksbehandler: Knut Thorkildsen Slettebak

Avdeling: Plan og arealforvaltning

Bjerkreim kommune - kommuneplanens samfunnsdel - høring

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Uvalg
34/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Samfunnsdelen med prioriteringer
- 2 Tekstdel til samfunnsdelen

Sammendrag

Bjerkreim kommune har fremmet et høringsforslag til samfunnsdel som fylkesdirektøren berømmer for innhold, form og oppbygning. Dokumentet synliggjør kommunens prioriteringer på en lett tilgjengelig og brukervennlig måte. Kommunens mål og prioriteringer er i hovedsak godt harmonisert med regionale planer og Utviklingsplan for Rogaland.

Fylkesdirektøren savner en tydeligere arealstrategi for kommunen. En arealstrategi i samfunnsdelen er viktig for å klargjøre kommunens langsiktige arealpolitikk og hvordan nasjonale og regionale føringer og mål skal følges opp i arbeidet med ny arealdel. Fylkesdirektøren anbefaler at det utarbeides en arealstrategi før samfunnsdelen vedtas.

Fylkesdirektøren gir faglige innspill knyttet til en god del tema, men vil i hovedsak gi honnør til Bjerkreim for å ha utarbeidet en god samfunnsdel.

Fylkesdirektørens innstilling

1. Rogaland fylkeskommune berømmer Bjerkreim kommune for å ha utarbeidet en samfunnsdel som på godt vis synliggjør kommunens prioriteringer for de kommende årene, og som fremstår som en brukervennlig plan.
2. Rogaland fylkeskommune anbefaler at kommunen utarbeider en arealstrategi før vedtak av samfunnsdelen.
3. Det vises for øvrig til fylkesdirektørens faglige innspill.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Bjerkreim kommune har sendt kommuneplanens samfunnsdel på høring. Planen bygger på kommunens planstrategi fra 2020, og planprogrammet for kommuneplanen fra 2021. Prosessen har siden blitt forsinket, og det ble i ny planstrategi stadfestet at arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel fortsetter, og at arbeid med arealdel starter opp første halvår 2025.

Problemstilling

Fylkesutvalget skal gi uttalelse til Bjerkreim kommunes samfunnsdel.

Saksopplysninger

Samfunnsdelen består av en «handlingsdel» og en tekstdel som gir bakgrunn for de prioriteringene som er gjort. Handlingsdelen viser hvilke «Målsetninger og strategier» og «Tiltak og føringer» kommunen skal jobbe med i planperioden. I tillegg kobler den disse føringene mot FNs bærekraftsmål, relevante kommunale, regionale og statlige føringer, samt til relevant fagstoff. (En del av disse koblingene er feil/virker ikke i høringsversjonen.)

Samfunnsdelen følger opp de 10 temaene som er prioritert i kommunal planstrategi:

- Arealforvaltning
- Klima, natur og bærekraft
- Befolkning
- Næring
- Transport og trafiksikkerhet
- Kultur, fritid og folkehelse
- Barn, unge og eldre, samt boligsosiale hensyn
- Landbruk
- Helse og beredskap
- Kommunen som lokalsamfunn og tjenesteyter

Under hvert av disse målene er det prioritert 5-10 mål/strategier og tilsvarende antall tiltak/føringer.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer i hovedsak Bjerkreims samfunnsdel som et godt verktøy, og egnet til å hjelpe kommunen i sine prioriteringer i årene som kommer. Det kommer ikke fram hvor mange år det er snakk om, da kommunen ikke har omtalt hvilken periode planen er ment å gjelde for.

Det at det har tatt lang tid å utarbeide samfunnsdelen gjør at det har kommet til noen føringer underveis som samfunnsdelen må ta høyde for. Særlig «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027» har lagt tydelige forventninger som planen må svare ut. Jevnt over har kommunen klart å fange opp mye av føringene derfra, men enkelte mangler. Selv om fylkesdirektøren vurderer mange sider ved samfunnsdelen som gode gis det i saksframlegget en god del innspill til forbedringer av samfunnsdelen.

Medvirkning

Bjerkreim hadde i planprogrammet skissert et forholdsvis omfattende medvirkningsopplegg, men opplevde liten interesse i starten av arbeidet. Slik fylkesdirektøren forstår saken er det ikke gjennomført medvirkningsopplegg i utarbeidelsen av samfunnsdelen. Kommunen gjennomfører i stedet medvirkning i forbindelse med denne høringen, både med åpent opplegg for alle, og et eget opplegg rettet mot enkelte målgrupper, som ungdomsråd og felles råd for eldre og funksjonshemma.

Det er ikke optimalt at medvirkningen skjer først i forbindelse med høring av et tilnærmet ferdig planforslag og fylkesdirektøren vil anbefale at kommunen i senere planarbeid, og da særlig kommuneplanens arealdel, sikrer tidlig medvirkning.

Plandokumentene

Fylkesdirektøren vil berømme kommunen for å utarbeide både en plan for daglig bruk («handlingsdel») og en tekstdel som begrunner de valgene som er gjort.

Fylkesdirektøren har etterlyst nettopp dette hos andre kommuner, og Bjerkreim sin samfunnsdel er et godt eksempel på hvordan det kan gjøres.

Handlingsdelen oppsummerer alle mål og tiltak som kommunen ser for seg, uten å knytte dette til en planperiode. Koblingen til relevant fagstoff knyttet til det enkelte tema gjør det lettere å fordype seg i bakgrunnen for prioriteringene, Utformingen av handlingsdelen vil derfor gjøre det lettere for både administrasjon, folkevalgte og innbyggere å forstå bakgrunnen for mange av prioriteringene.

Tekstdelen gir utdypende informasjon om de prioriteringene som kommer fram i handlingsdelen. Dette gir en bedre forståelse for hvilke valg kommunen har gjort, men kunne i en del tilfeller vært begrunnet enda grundigere.

Mål og tiltak

Kommunens «målsetninger og strategier» og «tiltak og føringer» oppleves i en del tilfeller som litt vage, og ganske like. Fylkesdirektøren har ganske få konkrete merknader til de enkelte prioriteringene kommunen har gjort, men vil anbefale at de får en grundig gjennomgang før vedtak av planen. Dette bør inkludere en vurdering av om de er tydelige nok til å reelt sett bidra til å utvikle kommunen, og om det er tydelig nok hva som er mål og hva som er tiltak.

Arealstrategi

I samfunnsdelen er de fleste av de ti temaene innom føringer for arealbruk, men hovedtyngden er samlet i «Tema 1 – Arealforvaltning».

Kommunens planstrategi trekker blant annet frem at «*samfunnsdelen bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for samfunnsutvikling, sektorenes virksomhet og langsiktige arealbehov.*» Dette kommer også klart fram i de nasjonale forventninger til kommunal planlegging: «En arealstrategi i samfunnsdelen er viktig for å klargjøre kommunestyrets langsiktige arealpolitikk og hvordan nasjonale og regionale føringer og mål skal følges opp. Når arealstrategien legges til grunn for revisjon av kommuneplanens arealdel, bidrar dette til at areal- og samfunnsutviklingen ses i sammenheng».

Selv om det ligger ganske mange arealføringer i samfunnsdelen savner fylkesdirektøren en mer helhetlig tilnærming til hvordan arealbruken i kommunen skal være i framtida. Det synes ikke som at kommunen har vurdert alternative strategier,

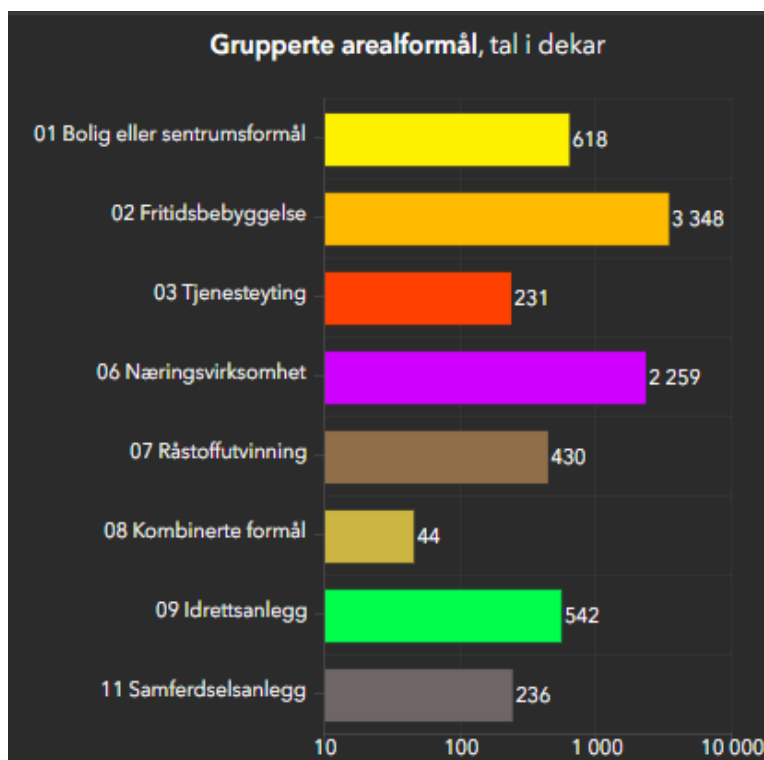
slik planstrategien viser til, og fylkesdirektøren kan ikke se at det er gjort rede for langsiktige behov eller vurdert om arealer i gjeldende plan bør tas ut.

Både statlige og regionale føringer peker på behovet for planvask. Bjerkreim har et svært stort areal tilgjengelig i gjeldende kommuneplan. Godt over 3000 dekar er avsatt til fritidsbebyggelse i kommunen, og det aller meste er avsatt andre steder enn på Stavtjørn, hvor samfunnsdelen nå peker på at denne typen utvikling skal skje. Også for andre tema er det en forholdsvis stor arealreserve.

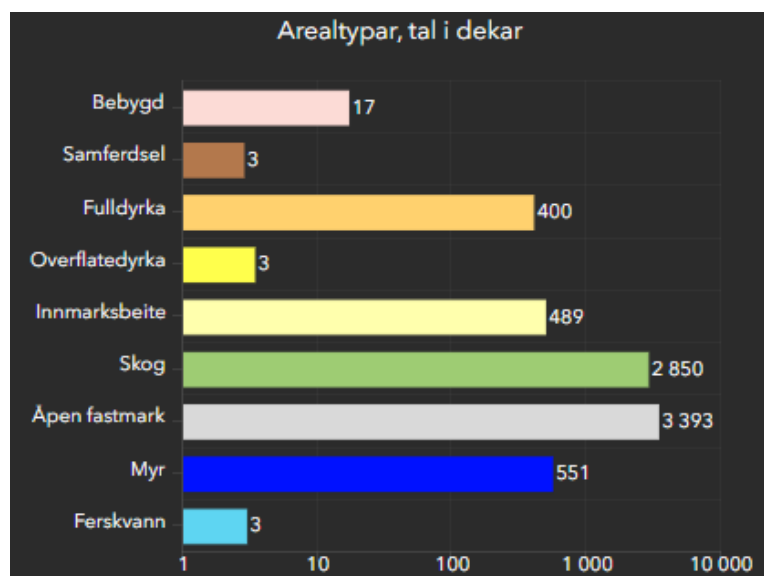
Med bakgrunn i hvor mye areal som finnes i gjeldende plan burde en arealstrategi inkludere planvask som en helt sentral del av handlingsdelen. Dette vil være særlig relevant for fritidsbebyggelse, og det er store arealer som bør vurderes tatt ut ved rullering av arealdelen, for å satse på Stavtjørn.

For øvrige tema bør

kommunen vise en tydeligere vurdering av framtidig behov. Ved en full utbygging av arealene som ligger inne i gjeldende arealdel vil det bygges ned mye landbruksareal og svært mye natur. Gitt de strengere føringene for nedbygging av landbruksareal og

Figur 1 Oversikt over tilgjengelig areal i Bjerkreim. (Kilde: Arealregnskap for Bjerkreim 2023)

Figur 2 Oversikt over dagens arealbruk i de områdene som er disponert til utbygging i arealreserven. (Kilde: Arealregnskap for Bjerkreim 2023)

natur siden forrige vedtak av kommuneplanen, kan det ikke forventes at en slik utbygging vil kunne gjennomføres. Samfunnsdelen bør derfor være tydeligere på hva som er en realistisk utvikling i kommunen.

Fylkesdirektøren kan gjerne bistå kommunen i ytterligere vurderinger knyttet til planvask og arbeidet med arealstrategi.

Stedsutvikling

Bjerkreim kommune deltok i Rogaland fylkeskommune sitt prosjekt «Attraktive tettsteder i distriktene», hvor det ble rettet fokus på sentrumsutvikling i Vikeså. Gjennom plan- og utredningsarbeidet, inkludert mulighetsstudie, ble det utarbeidet 10 faglige råd for framtidig utvikling av Vikeså. Dette følges godt opp i samfunnsdelen.

Ved å satse på et attraktivt sentrum skaper kommunen et grunnlag for vekst og utvikling som kan øke kommunens attraktivitet for både nåværende og potensielle nye innbyggere og bedrifter. Dette er avgjørende for en positiv og bærekraftig utvikling av kommunen på lang sikt.

Det anbefales at kommunen viderefører arbeidet som ble startet opp med sentrumsutvikling i Vikeså, og fortsetter arbeidet med å utarbeide en sentrumsplan med utgangspunkt i mulighetsstudien. Dette vil sikre et helhetlig og juridisk grunnlag for framtidig sentrumsutvikling og styrke kommunens arbeid med stedsutvikling. Fylkeskommunen kan bistå kommunen med veiledning og ulike tilskuddsmidler.

Kulturminner og kulturmiljø

Bjerkreim kommune har et særpreget kulturlandskap og mange viktige kulturminner og kulturmiljøer, både forhistoriske og fra nyere tid. De mange forhistoriske gårdsanleggene, med omkringliggende beitelandskap og gårdsbebyggelse fra nyere tid, er noe av det som er karakteristisk for kommunen. Kulturmiljø og kulturlandskap fra Bjerkreim kommune er også fremhevet gjennom Riksantikvarens oversikt over «kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse» og i regionalplan for kulturmiljø.

Regionalplan for kulturmiljø 2023-2035 gir viktige regionale føringer og råd for hvordan kulturmiljø bør bevares som del av en helhetlig samfunnsplanlegging, men òg hvordan kommunene og andre aktører kan ta vare på og bruke kulturmiljø som

ressurser for bærekraftig samfunnsutvikling. Fylkesdirektøren anbefaler at regionalplanen blir nevnt og henvist til i samfunnsdelen.

Det er positivt at kulturminner og kulturmiljø som tema nå er tatt inn samfunnsdelen, og at kulturminner og kulturmiljø omtales som viktige fellesgoder og samfunnsressurser som kan bidra til miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Kommunens ansvar for å sikre vern av verdifulle landskap og kulturmiljø framgår av tekstdelen. Ivaretagelse av landbrukets kulturmiljø og landskap blir særlig trukket fram.

Fylkesdirektøren vil oppfordre kommunen til å knytte kulturminner og kulturmiljø tettere opp til tema som reiseliv, sentrumsutvikling, bostedsattraktivitet og klima. Kulturminnene og kulturlandskapet bidrar til å gi Bjerkreim kommune sitt særpreg, og kan medvirke til å gjøre kommunen attraktiv både når det gjelder bosetting, næringsutvikling og reiseliv. Klimaendringene bidrar til at kulturminner og kulturmiljø i stadig økende grad står i fare for å bli påført skade, eller gå tapt. Når klimakonsekvenser blir vurdert, må kulturmiljø være en av faktorene som blir vurdert, i samme grad som andre interesser. Fylkesdirektøren viser i den anledning til Riksantikvarens klimastrategi.

I samfunnsdelens handlingsdel, er to av kommunens målsetninger og strategier for tema 6 – Kultur, fritid og folkehelse, at kommunens kulturminner og kulturmiljøer skal være et premiss i planleggingen, og at kommunen skal ha en god forvaltning av kulturarven. Dette er bra, men det bør være noen konkrete tiltak og føringer for forvaltningen av kulturarven i “handlingsdelen”. Dette kan for eksempel være å sikre at viktige og prioriterte kulturminner og kulturmiljøer blir ivaretatt. Ved å integrere kulturmiljøverdier i planverktøy kan man bidra til at utvikling av kommunen ikke går på bekostning av kommunens kulturmiljø og særpreg.

Det går fram av samfunnsdelen at kommunedelplan for kulturminner 2006-2010 er utdatert og skal revideres. Revidering av kulturminneplanen inngikk i planstrategien, og arbeidet bør prioriteres. Det er viktig at kommunens kulturminneplan blir juridisk forankret i kommuneplanen, og at kommunens viktigste og prioriterte kulturminner sikres vern gjennom generelle bestemmelser og hensynssoner for bevaring av kulturmiljø m.v. i kommuneplanens arealdel.

Kulturminneplaner handler som regel mest om nyere tids kulturminner, da disse ikke er vernet på samme måte som automatisk fredete kulturminner gjennom kulturminneloven. Det anbefales at et utvalg viktige automatisk freda kulturminner, som for eksempel de forhistoriske gårdsanleggene, også blir tatt med i den nye kulturminneplanen, for å fremheve og formidle denne viktige delen av kommunens forhistorie.

Integrering

Fylkesdirektøren er kjent med at Bjerkreim kommune gjør et godt og viktig arbeid på integreringsfeltet. Kommunen lå blant annet i 2024 øverst på listen i Rogaland, når det gjelder å få flyktninger ut i arbeid. Noe av det gode arbeidet som gjøres kunne med fordel vært nevnt på side 29 i tekstdelen, under «Positive faktorer i Bjerkreim kommune» og kanskje under «Kommunen som lokalsamfunn» og «Kommunen som tjenesteyter» mot slutten av dokumentet.

Under Tema 3 – Befolkning er det formulert som en målsetning å øke innbyggertallet til 4000 innen 2050. Det er videre i tekstdelen vist til at det bare er innvandring som vil sørge for at befolkningen fortsetter å vokse. Ifølge SSB har ca. 13 prosent av innbyggerne i Bjerkreim innvandrerbakgrunn. Over halvparten har arbeid som innvandringsårsak, mens nesten like mange har kommet som flyktninger de siste årene. Om kommunen lykkes med integrering og innvandrere trives og blir boende i Bjerkreim, vil denne gruppen kunne bidra til å nå målsetningen om å øke innbyggertallet. Det kan, blant annet på bakgrunn av dette, være naturlig å gi integreringsperspektivet en litt større plass i planen.

Det er behov for tiltak knyttet til integrering og kvalifisering av barn, unge og voksne, og overfor eldre og flyktninger med helseutfordringer som har kommet til kommunen etter 2022. Det blir derfor viktig at det er bevissthet rundt denne gruppen i kommunale planer. Det er foreslått gode og konkrete tiltak i planen, både under Tema 6 – Kultur, fritid og folkehelse, Tema 7 – Barn, unge og eldre, samt boligsosiale hensyn, Tema 9 – Helse og beredskap og Tema 10 – Kommunen som lokalsamfunn og tjenesteyter. Mange av disse vil også treffe personer med innvandrerbakgrunn godt. Fylkesdirektøren anbefaler at denne gruppen inkluderes der andre målgrupper er nevnt på noen flere steder i tekstdelen, der det er behov for en ekstra innsats.

Ifølge folkehelseundersøkelsen er personer med innvandrerbakgrunn ofte overrepresentert når det gjelder utfordringer, og dette anbefales nevnt på s. 29–30 både når det gjelder utfordringer og strategier. Integreringsperspektivet og verdien av mangfold er ivarettatt i teksten som omhandler barn og unge, men kunne også vært nevnt i kapitlene om eldre og helsetjenester.

Klima og natur

Fylkesdirektøren vurderer det som positivt at klima og natur får tydelig plass i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen har fått med mange gode momenter under tema 2 – klima, natur og bærekraft. Enkelte av temaene (spesielt natur) blir også omtalt andre steder i samfunnsdelen. Kommunen har valgt å ha ordet bærekraft i tittelen på tema 2 uten at det har et særskilt fokus her sammenlignet med de andre temaene. Bærekraft favner bredt og inkluderer også sosial og økonomisk bærekraft i tillegg til miljømessig bærekraft. Kommunen bør vurdere om det er hensiktsmessig å bruke ordet bærekraft i tittelen under dette temaet.

Klima

Det er positivt at Bjerkreim kommune fokuserer på å redusere klimagassutslippene i egen organisasjon, og både innenfor og utenfor kommunegrensen. Dette er en fornuftig og helhetlig tilnærming. Kommunen ønsker å bidra til å nå de nasjonale klimamålene. Kommunen som organisasjon har en målsetning om å redusere sine utslipp med 55 % innen 2030 i forhold til referanseåret 2009, og en målsetning om en utslippsreduksjon på 28 % innenfor kommunegrensen i forhold til referanseåret 2009. De nasjonale klimamålene tar utgangspunkt i 1990, men vi mener det er fornuftig å ta utgangspunkt i 2009 som referanseår, slik som Bjerkreim har gjort, ettersom dette er det første Miljødirektoratet har pålitelig utslippsstatistikk.

Kommunen foreslår en målsetting om utslippsreduksjon på 28 % fra 2009 til 2030, lavere enn Norges mål på 55 %. Spørsmålet er om dette bidrar i stor nok grad til å oppfylle de nasjonale målene. I Bjerkreim er over 90 % av de direkte utslippene innenfor veitrafikk og jordbruk. Kommunen viser til at jordbruket er svært sentralt, og i 2009 utgjorde jordbruket 66,9 % av utslippene i kommunen. Jordbruket må også redusere klimagassutslipp, og det pågår en rekke initiativer og arbeid for å få til dette.

Samtidig er det en erkjennelse at hvis man skal ha husdyrbasert jordbruksproduksjon i Norge, er det umulig å gjøre dette fullstendig uten klimagassutslipp. Det betyr at i lavutslippssamfunnet Norge i 2050, der utslippene er redusert med 90-95 %, må jordbruket «få tildelt» en betydelig andel av de gjenværende restutslippene det er om for.

Kommunen viser til utslippsnivået i 2009 og beregnet utslippsreduksjon som er nødvendig for å oppnå dette målet. Disse tallene bør sjekkes. Etter det vi kan se var utslippene i Bjerkreim i 2009 på 61 098,6 tonn CO₂-ekvivalenter og ikke 55 578 tonn som det står i høringsdokumentet. Det innebærer videre at den nødvendige utslippsreduksjonen må bli 17 107,6 tonn i stedet for 14 162 tonn. Maksimalt gjenværende utslippsnivå i 2030 vil kunne være inntil 43 991 tonn i stedet for 41 416 tonn slik kommunen legger til grunn i dokumentet. Utslippene fra jordbruk i 2023 var beregnet til 44 116,2 tonn. Det innebærer at hvis Bjerkreim kommune skal nå målet om 28 % reduksjon i Miljødirektoratets kommuneregnskap, må de fra 2023 til 2030 kutte alle utslipp utenom jordbruket. Den store utslippssektoren i kommunen utenom jordbruket er veitrafikken. Med en økende andel nullutslippskjøretøyer i trafikken er det rimelig å anta at dette utslipp vil gå ytterligere ned mot 2030

Gitt at vi skal ha et levende jordbruk i Norge også framover, vil det være urimelig å kreve like store utslippskutt i prosent av kommuner med svært høy andel utslipp fra jordbruk som av kommuner som nesten ikke har jordbruksutslipp overhodet. Det er positivt at kommunen vil holde seg oppdatert på klimatiltak i landbruket, og vil jobbe for etablering av biogassanlegg. Fokuset på klimavennlige innkjøp er også bra.

Samlet sett vurderer fylkeskommunen at utslippsmålet som Bjerkreim har satt seg er ambisiøst og vil bidra til å nå nasjonale og regionale klimamål på en god måte.

Bjerkreim peker også på skog- og arealbrukssektoren i klimasammenheng. Statistikk fra Miljødirektoratet viser lavere netto utslipp/opptak i Bjerkreim i den siste femårsperioden (2016-2020) enn i den første (2011-2015). Særlig har opptaket i skog har gått ned, mens utslippene fra utbygde arealer har økt. Når det gjelder sammenhengen mellom skog og arealbruk og øvrige klimagassutslipp er det særlig endringer i arealbruk som er sentral. Det at en kommune for eksempel har mye skog som tar opp karbon, vil i seg selv ikke bidra til redusert klimapåvirkning fra fossile klimagassutslipp. Dersom omfanget av skogen derimot øker, vil dette kunne midlertidig bidra til å fange noe av de klimagassutslippene som skjer i for eksempel

veitrafikken. Samtidig kan økt areal med skog gå på bekostning av andre naturtyper som er viktige for økosystemene. Kommunen bør ta hensyn til dette i forhold til mål nr. 6, «øke klimaskogarealet og erstatte krattskogarealet med planteskog», under tema 8 – landbruk.

Klimatilpasning

Kommunen har gitt en god og bred omtale av lokale konsekvenser av klimaendringer, klimarisikoen og klimatilpasningsbehov, og får frem at klimaendringene treffer både natur og samfunn. Samfunnsdelen får godt frem at hensynet til klimaendringene og behov for klimatilpasning må legges til grunn innen planlegging, landbruket, helse og beredskap.

Under tema 2 – Klima, natur og bærekraft er det lagt inn målsetning om å stille krav om naturbaserte løsninger. Dette er bra, men en videre konkretisering i form av føringer savnes. Dette kunne muligens vært koblet på punkt 5 under tiltak og føringer: «.. og ha klimatilpasning og naturbaserte løsninger som tema i alle private og kommunale planforslag.»

Vikeså sentrum er flomutsatt, og Bjerkreim kommune har vurdert at foreslått tiltak fra NVE ikke er aktuelt å gå videre med, med begrunnelse i det visuelle og at det er for kostnadskrevende. Det blir lagt inn krav om at all ny bebyggelse skal legges på flomsikkert nivå. Vi vil oppfordre kommunen til å samtidig kommunisere en tydelig målsetning om å løse flomutfordringene også for eksisterende infrastruktur og bebyggelse.

Natur

Natur omtales under flere av temaene i kommuneplanens samfunnsdel og kommunen har fått med seg mange viktige momenter. Under tema 1 – arealforvaltning har kommunen målsetting om å begrense arealbruken og sette ambisiøse mål som tar hensyn til naturen. De har også en målsetting om å begrense omdisponering av verdifulle naturområder, verdifulle naturtyper og jord- og skogsbruksområder. De skriver at all utbygging må vurderes i lys av naturavtalen. Målene oppfattes å være noe uklare og bør konkretiseres. Et grep for å konkretisere målet kan være å tydelig forankre miljødirektoratet sin tiltakspyramide som

signaliserer at det å unngå og begrense vesentlige skadevirkninger skal prioriteres, bør gå tydeligere fram. Natur omtales også under tema 2 – klima, natur og bærekraft. Her har kommunen kunnskapsbaserte mål om å få en oversikt over samlede naturverdier og områder med viktig økologisk funksjon.

Vann

Det er positivt at kommunen skal jobbe for å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av kommunens vannforekomster og den naturlige kantvegetasjonen for å sikre biologisk mangfold, dette er i tråd med formålet i vannforskriften. Kommunen bør ta utgangspunkt i at inngrep i vassdrag ikke kan tillates, da de nasjonale (og regionale) miljømålene innebærer at tilstanden i vannforekomster skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på minst god økologisk og god kjemisk tilstand. I tillegg så minner vi om at fysiske tiltak i vassdrag reguleres gjennom forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, der statsforvalter eller fylkeskommunen er myndighet. Kommunen bør jobbe for å nå de miljømålene som er satt i regional vannforvaltningsplan, bl.a. ved å restaurere bekker og elver.

Areal- og kraftkrevende industri

Bjerkreim kommune vil jobbe for å tilegne seg kraftintensiv næring. Samtidig skal kommunen sikre at næringen fokuserer på bærekraftig drift og tilrettelegge for sirkulære løsninger i utbygginger med kraftkrevende industri. Regionalplan for grønn industri (for areal- og kraftkrevende næring) peker på regionalt prioriterte industriområder, hvorav to av disse ligger i Bjerkreim kommune. Kommunen bør ta utgangspunkt i de regionalt prioriterte områdene for videre planlegging, i tråd med regionalplanen. Ellers er det positivt at Bjerkreim kommune fokuserer på bærekraft og sirkulære løsninger i forbindelse med kraftkrevende industri.

Konklusjon

Fylkesdirektøren vil gi ros til Bjerkreim kommune for et godt arbeid og en lett tilgjengelig samfunnsdel. Fylkesdirektøren anbefaler at det gjøres et grundigere arbeid med utarbeidelse av arealstrategi før vedtak av samfunnsdelen, og anbefaler

for øvrig at kommunen tar hensyn til de faglige innspill som går fram av dette saksframlegget.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/104837-2

Saksbehandler: Eystein Bredland Hansen

Avdeling: Næring

Høringsuttalelse - forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte vilkår for akvakultur av laks, ørret og regnbueørret

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
35/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev – forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte miljøvilkår
- 2 Utkast til forskrift om bruk av nedjustert produksjonskapasitet etter produksjonsområdeforskriften

Sammendrag

Fylkesdirektøren viser til høringsforslaget fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 20. desember 2024 med høringsfrist 20.mars 2025, om bruk av nedjustert kapasitet i produksjonsområder for laks, ørret og regnbueørret, som er eller har vært røde i trafikklyssystemet. Forslaget er Nærings- og fiskeridepartementets svar på Stortingets anmodningsvedtak nr. 606 (2023-2024), som lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 fremme forslag om en teknologinøytral miljøfleksibilitetsordning som ivaretar anbefalingene fra Havbruksutvalget (NOU 2023:23).»

Departementet er tydelig på at anmodningsvedtaket ikke ivaretas i sin helhet og høringsforslaget gjelder kun nullutslippsløsninger med spesifiserte konstruksjonskrav.

Fylkesdirektøren anerkjenner behovet for en styrket satsing på teknologiutvikling og lavutslippsløsninger i havbruksnæringen. Dette er et nødvendig grep for å sikre en mer bærekraftig oppdrettsproduksjon og redusere miljøbelastningen fra næringen. Formålet med endringsforslaget støttes, med noen presiseringer som er innarbeidet i fylkesdirektørens innstilling til vedtak.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune støtter forslag om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte vilkår for akvakultur av laks, ørret og regnbueørret, med følgende presiseringer:

1. Kravene til nullutslippsløsninger må utformes slik at de gir rom for ulike teknologiske løsninger.
2. Departementet bør unngå for detaljerte krav som kan hemme innovasjon og gjøre ordningen utilgjengelig.
3. Det bør vurderes ytterligere insentiver for å sikre at ordningen blir attraktiv for næringen.
4. Ordningen bør ta høyde for lokale og regionale forhold i produksjonsområdene.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Departementet foreslår en regelverksendring som gir aktører med vedtak om redusert utnyttelsesgrad på én eller flere tillatelser etter trafikklyssystemet, mulighet til å utnytte denne kapasiteten i en nullutslippsløsning. Det er denne regelverksendringen saken omhandler og som Rogaland fylkeskommune er invitert til å gi høringsuttalelse til. Forslaget om vedtaksendring tar utgangspunkt i Stortingets anmodningsvedtak der det vises til Havbruksutvalgets utredning. Utvalget ble satt ned for å vurdere hvordan tillatelsessystemet for akvakultur bør innrettes for fremtiden. Utvalget skulle også vurdere ulike tiltak for å fremme teknologiutvikling, herunder en ordning med miljøteknologitillatelser.

Utvalget anbefalte at det ikke innføres en ny særtillatelse for utvikling av miljøteknologi, men kom likevel med forslag som de mente kunne eksistere innenfor dagens tillatelsessystem. Konkret drøftet utvalget to ulike ordninger, som begge innebærer økt produksjon mot oppfyllelse av særlige krav til drift:

1. Økning i tillatelseskapasitet i ordinære akvakulturtillatelser ved oppfyllelse av særskilte miljøkrav (miljøfleksibilitet)
2. Mulighet til å utnytte tillatelseskapasitet som er trukket ned etter trafikklyssystemet, mot oppfyllelse av særskilte miljøkrav

Departementet foreslår nå en regelverksendring som lar aktører som har fått vedtak om redusert utnyttelsesgrad på én eller flere tillatelser etter trafikklyssystemet, utnytte denne kapasiteten i en nullutslippsløsning. Det er dette forslaget nå er sendt på høring.

Problemstilling

Utvalget skal ta stilling til Rogaland fylkeskommune sitt innspill til høring om bruk av nedjustert kapasitet på særskilte miljøvilkår for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret.

Saksopplysninger

Forslaget som er sendt på høring innebærer at oppdrettere i enkelte produksjonsområder kan øke produksjonen ved å ta i bruk nedjustert produksjonskapasitet, gitt at driften skjer i anlegg med null utslipp, sikring mot rømming og oppsamling av slam. Forslaget omhandler bruk av nedjustert kapasitet i produksjonsområder for laks, ørret og regnbueørret, som er eller har vært røde i trafikklyssystemet. Trafikklyssystemet ble innført i 2017, og ble tatt i bruk første gang i 2018-2019. Systemet setter farge - grønn, gul eller rød på produksjonsområdene ut ifra hvordan lakselus påvirker villaks i området. Fargen avgjør om oppdretterne får tillatelse til å vokse, opprettholde produksjonskapasitet eller må redusere kapasiteten. Dette revideres hvert andre år.

Rogaland tilhører produksjonsområdene PO 2 og PO 3. Utsira, Karmøy og Haugesund tilhører produksjonsområde PO 3, og har hatt nedtrekk i produksjonskapasitet på grunn av høyt lusepress. For Rogaland innebærer dette i praksis at forslaget avgrenses til tillatelser i produksjonsområde PO 3.

Næringen jobber allerede målrettet for å holde lusenivået lavt i anleggene og for å redusere påvirkningen på villaks i området. Hovedhensikten ved de foreslåtte endringene er å skille vannvolumet inne i merden fra vannet utenfor merden, samt at utslipp ikke skal påvirke det omkringliggende miljøet. Med dette som bakgrunn foreslår departementet følgende konstruksjonskrav:

- a) Produksjonsenheten er utformet slik at egg og frittsvømmende stadier av lakselus ikke slippes ut i frie vannmasser, og
- b) Produksjonsenheten har minimum én fysisk barriere som hindrer direkte utveksling av vann mellom produksjonsenheten og det ytre miljøet, og
- c) Inntak av vann skal gjøres fra minimum 25 meters dybde eller andre tiltak som gir tilsvarende eller lavere risiko for at egg og frittsvømmende stadier av lakselus kommer inn i produksjonsenheten, og
- d) Produksjonsenheten skal være utformet slik at slam og fôrrester samles opp, og
- e) Dobbel sikring mot rømming, og
- f) Har gyldig anleggssertifikat etter forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg for fisk i sjø, innsjø og vassdrag (NYTEK23)

g) Det er verifisert av en uavhengig og kompetent faginstans at vilkårene i punkt a) – f) er oppfylt.

Fylkesdirektørens vurderinger

I Nærings- og innovasjonsstrategien for Rogaland fylkeskommune er mat et av satsingsområdene. Strategien tydeliggjør hvilken rolle Rogaland fylkeskommune har i arbeidet med å stimulere til innovasjon for bærekraftig verdiskaping og arbeidsplasser, også innen matproduksjon og næringsmiddelindustrien. Havbruk utgjør en viktig del av den regionale verdiskapingen og en fleksibel ordning for bruk av nedjustert produksjonskapasitet vil kunne styrke fylkets posisjon som ledende innen teknologiutvikling og bærekraftig matproduksjon fra havet. Fylkesdirektøren vurderer det som viktig at Rogaland gis mulighet til å opprettholde sin oppdrettsproduksjon av laks, ørret og regnbueørret. Dette vil bidra til å nå målsettinger i Nærings- og innovasjonsstrategien om matproduksjon, verdiskaping og arbeidsplasser i Rogaland, og bidra til nasjonale mål om økt matproduksjon fra havet.

Det er positivt at departementet har foreslått klare konstruksjonskrav som skal sikre at produksjonsenhetene hindrer utslipp av lakselus, sikrer mot rømming og samler opp slam. Likevel er det avgjørende at kravene ikke blir for detaljerte og komplekse. Fylkesdirektøren mener derfor at en teknologinøytral tilnærming vil være viktig for å sikre utvikling av ulike konsepter som kan bidra til redusert miljøbelastning. Fylkesdirektøren oppfordrer derfor departementet til å utforme kravene slik at de gir rom for fleksibilitet og teknologisk utvikling.

Investeringer i lukkede anlegg med nullutslippsløsninger er kostbare, både i investerings- og driftsfasen. Det er derfor usikkert om de foreslåtte insentivene er sterke nok til å forsvare slike investeringer. Fylkesdirektøren mener at det er nødvendig med en grundig vurdering av ytterligere insentiver for å sikre at ordningen blir attraktiv for næringen.

Videre understrekes viktigheten av å sikre en kostnadseffektiv utvikling av nullutslippsteknologi gjennom økt innovasjon og kompetansebygging. Dette kan bidra til at teknologien blir mer tilgjengelig og konkurransedyktig sammenlignet med tradisjonelle driftsformer i åpne anlegg.

Dersom den tilbaketrunkne kapasiteten kan tas i bruk ved nullutslippsløsninger vil det kunne gi et løft for innovasjon og teknologiutvikling i havbruksnæringen.

Fylkesdirektøren ser positivt på insentiver som kan drive frem teknologisk og bærekraftig utvikling i havbruksnæringen.

Konklusjon

Fylkesdirektøren ser positivt på at departementet kommer med et forslag som kan bidra til å redusere miljøbelastningen fra havbruksnæringen og styrke utviklingen av nullutslippsteknologi. En godt utformet ordning vil kunne sikre en bærekraftig vekst i havbruksnæringen og samtidig bidra til å oppfylle de nasjonale målene om redusert miljøavtrykk for havbruksnæringen.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/18530-1

Saksbehandler: Thomas Bergeland

Avdeling: Næring

Flyruteutvikling i Rogaland - føringer for bruk av økonomiske midler

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
36/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Sluttrapport ruteutvikling FlySVG 2018-2021
- 2 Partnerskapsavtale ruteutvikling 2024-2027

Sammendrag

Et velfungerende flyrutetilbud er avgjørende for å videreutvikle vår region som en konkurransedyktig næringsregion som et attraktivt sted å bo, jobbe og besøke.

Covid-pandemien har gitt store endringer for flyselskaper og veletablerte reisemønster. Det foretas færre forretningsreiser. Det er viktig for fylket å få et større antall innkommende turister da disse bidrar å til å fylle ledig kapasitet på flyene slik flyselskapene kan opprettholde et rutetilbud som er tilstrekkelig for næringslivet. For å skaffe flere innkommende turister må regionen i større grad gjøres kjent gjennom markedsarbeid og andre aktiviteter som tilrettelegger for vekst.

Fylkesdirektøren vurderer at midlene som er avsatt i budsjettperioden 2024-2027 knyttet til ruteutvikling vil få best effekt hvis de brukes på aktiviteter som kan bidra til denne veksten. Saken gir føringer for bruk av disse midlene.

Fylkesdirektørens innstilling

Fylkesutvalget vedtar følgende føringer for bruk av midler til ruteutvikling ved Stavanger Lufthavn Sola og Haugesund Lufthavn Karmøy, i tråd med inngått avtale:

1. Midlene skal disponeres på en slik måte at det styrker innkommende turisme til Rogaland.
2. Midlene skal disponeres eksempelvis til oppsøkende salg og relasjonsbyggende aktiviteter, markedskampanjer, workshops, presseturer, delegasjonsreiser samt ad-hoc mobilisering.
3. Midlene skal ikke brukes til å dekke ordinær drift eller ordinære aktiviteter.
4. Midlene må tildeles i tråd med statsstøtteregelverket.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Fylkestinget behandlet i FT-sak 114/2023 årsbudsjettet for 2024 og økonomiplanen for 2024-2027. I vedtatt budsjett er det satt av totalt 3 millioner kroner årlig til ruteutviklingsarbeid for de to lufthavnene i Rogaland for perioden 2024-2027.

Vedtaket i FT-sak 114/2023 ble gjort med følgende tiltaksbeskrivelse:

«Våre forbindelser til verden via lufthavnene er avgjørende for at Rogaland opprettholder konkurransekraften for næringslivet, samtidig som økt satsing på reiseliv fordrer gode forbindelser mot viktige markeder. Konkurransen mot andre regioner i Norge har hardnet til, spesielt for Sola lufthavn, men også delvis Haugesund lufthavn. For å bygge opp om regionens samlede tilbud vil fylkestinget prioritere en betydelig styrkning av ruteutviklingsmidler til Sola spesielt. Det bes om at en går i dialog med større næringslivsaktører og andre kommuner for å forsterke dette arbeidet ytterligere. Det avsettes 3 millioner kroner per år i perioden fra fylkeskommunen, hvor pengene fordeles med 2,1 millioner kroner til Sola og 900 000 kroner til Haugesund. Sak fremmes til RKNU og FU»

Fylkesordfører har nedsatt en referansegrupp som gir råd om tiltak og bruk av midler til ulike aktiviteter i arbeidet. Neste møte i referansegruppen er 27.mars. Av hensyn til fremdriften legges denne saken derfor kun frem for fylkesutvalget.

Problemstilling

Saken foreslår føringer for bruk av økonomiske midler til flyruteutvikling.

Saksopplysninger

Midlene for 2024 er, i tråd med budsjettvedtaket, fordelt til aktiviteter knyttet til de nevnte lufthavner, i samråd med referansegruppen for arbeidet og etter inngått avtale mellom Rogaland fylkeskommune, Avinor og Haugesund Lufthavn.

Fylkesordfører inviterte i juni 2024 et utvalg av relevante aktører til et møte for å diskutere innretning for arbeidet, det ble på bakgrunn av disse diskusjoner nedsatt en referansegruppe for rådgivning i arbeidet. Referansegruppen har følgende sammensetning:

- Ordfører i Sola, som representerer samarbeidskommunene
- Næringspolitisk leder fra Næringsforeningen i Stavanger, som representerer de to næringsforeningene
- Styreleder Reiseliv SørVest, som representerer de tre destinasjonsselskapene
- Sjef forretningsutvikling, Avinor Stavanger Lufthavn
- Kommersiell direktør, Lufthavndrift AS i Haugesund
- Daglig leder, Fjord Norge AS

I etterkant av første møte sendte fylkesordfører en henvendelse om medfinansiering til bykommunene og flyplasskommuner, altså Stavanger, Haugesund og Sandnes samt Sola og Karmøy. Det foreslåtte økonomiske bidraget ble basert på innbyggertall, 5 kroner per innbygger. Sola kommune var først ut til å vedta kroner 144.000 i medfinansiering. Videre har Stavanger kommune fattet politisk vedtak om å bidra med 750.000 kroner til prosjektet. Sandnes kommune har ikke ønsket å bidra økonomisk til prosjektet. Som et svar på invitasjonen fra fylkesordføreren har Karmøy og Haugesund kommuner bevilget 450.000 gjennom Haugalandsrådet direkte til Lufthavndrift AS, for å jobbe med ruteutvikling. Den totale rammen for prosjektet er derfor for tiden på kroner 4 344 000 per år, i perioden 2024 - 2027. Føringene som gis i denne saken gjelder kun for midlene tilført prosjektet fra Rogaland fylkeskommune.

I de innledende møter var samtlige involverte parter enige om at det er innkommende turisme som er driveren for aktuelle aktiviteter. Dette har bakgrunn i at forretningstrafikken hadde vist tegn til å stagnere allerede før pandemien. Digitale løsninger for møteaktivitet som fikk kraftig fremvekst under pandemien, har ført til at forretningstrafikken fortsatt ikke har kommet tilbake til tidligere nivå og har heller ikke store vekstprognoser fremover. Dette betyr at næringslivet alene ikke klarer å skape

lønnsomhet for flyselskapene og at man i større grad vil være avhengig av at innkommende turister fyller opp ledige seter og kapasitet på flyrutene for å bidra til å opprettholde et rutetilbud som tilfredsstiller næringslivets behov. Denne innretningen støttes av et tidligere flyruteutviklingsprosjekt i Rogaland, ledet av Greater Stavanger. Sluttrapporten fra det arbeidet er vedlagt saken.

Denne innretningen er også skissert i samarbeidsavtalen inngått mellom fylkeskommunen og Avinor og Lufthavndrift. Den sier følgende:

«Formålet med bruken av de bevilgede midlene skal knyttes til aktiviteter som bidrar til økt aktivitet og økt tilstrømning av innkommende turister. Midlene skal ikke bindes opp i drift, men brukes til f.eks. oppsøkende salg og relasjonsbyggende aktiviteter, markedskampanjer, workshops, presseturer, delegasjonsreiser osv. samt å kunne mobiliserer på ad-hoc muligheter som oppstår. Det er ønskelig at regionen opptre samlet og sammen med destinasjonsselskapene, slik at man kan utnytte potensialet som finnes for økt aktivitet i hele Rogaland.»

For 2024 er midlene disponert til Lufthavndrift AS Haugesund og Avinor Stavanger Lufthavn, blant annet for et samarbeid med SAS og Lufthansa for å ha målrettede kampanjer i fokusområder hvor de mener at de når aktuelle turister til Rogaland. Det er enighet i referansegruppen om at midlene fra dette prosjektet bør prioriteres på ruter som, i tillegg til å kunne fly inn turister, anses som en viktig rute for næringslivet, og ikke typiske utgående ferie- og fritidsruter.

Fylkesdirektørens vurderinger

Et velfungerende rutetilbud på våre to lufthavner er viktig for å utvikle hele Rogaland som en konkurransedyktig næringsregion til et attraktivt sted å jobbe, bo og besøke. Selv om Stavanger Lufthavn og Haugesund Lufthavn har ulike forutsetninger og behov, vil begge lufthavnene ha store fordeler av økt tilstrømning av turister. Det er derfor av stor betydning at man ser på hele Rogaland som en attraktiv destinasjon.

Fylkesdirektøren vurderer at en styrking av Rogaland som destinasjon er viktigst, uavhengig av hvilken lufthavn det styrker.

Vekst i innkommende turisme er driveren for å opprettholde og videreutvikle et attraktivt rutetilbud som forhåpentligvis også vil kunne gi flere helårsarbeidsplasser innen reiselivsnæringen. Fylkesdirektøren anser at midlene knyttet til ruteutvikling vil gi best effekt hvis de knyttes direkte til aktiviteter som skaper synlighet og reiselyst til regionen. Dersom en større del av midlene knyttes til drift viser erfaringer fra Greater Stavanger at det blir vanskeligere å prioritere aktiviteter som skaper synlighet for fylket. Fylkesdirektøren anser derfor at prosjektet ivaretas best ved at bruken av midlene ikke er knyttet opp til drift men til aktiviteter som markeds kampanjer, oppsøkende salg, workshops, presseturer og lignende. Disse aktivitetene bør gjøres i tett samarbeid destinasjonsselskapene og landsdelsselskapet Fjord Norge.

Konklusjon

Fylkesutvalget vedtar føringer for bruk av midler knyttet til ruteutvikling for Stavanger Lufthavn Sola og Haugesund Lufthavn Karmøy.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/102036-2

Saksbehandler: Lasse Eide

Avdeling: Regional kompetanse og analyse

Høringssvar - Forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
37/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høring av forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering
- 2 Høringsnotat forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering av fagskoler

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering på høring. Institusjonsakkreditering gir fagskolene større autonomi enn i dag, ved at de selv oppretter og endre fagskoleutdanninger på alle fagområder. Dette er særlig relevant for fagskoler med bred studieportefølje eller ønske om utvidelse. Institusjonsakkrediterte fagskoler må fortsatt følge lovpålagte vilkår men har selv ansvar for akkreditering av sine utdanninger. Fylkesdirektøren vurderer at institusjonsakkreditering gir fagskoler i større grad mulighet til å opprette utdanninger etter arbeidslivets behov.

Fylkesdirektørens innstilling

Rogaland fylkeskommune gir følgende høringsuttalelse:

Institusjonsakkreditering vil gi fagskolene større autonomi til å opprette og endre utdanninger i takt med arbeidslivets behov, uavhengig av dagens fagområdedefinisjoner og avgrensninger. Dette vil bidra til bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning, og sikre at fagskolene opprettholder høy kvalitet i utdanningene. Rogaland fylkeskommune stiller seg positiv til forslag om endringer i fagskoleforskriften med følgende utfyllende kommentarer og presiseringer:

1. Det gis støtte til kravene om at fagskolen som søker må ha minst to fagområdeakkrediteringer, selv ha akkreditert minst to utdanninger fordelt på ulike fagområder, og ha uteksaminert minst to kull med studenter fra disse utdanningene.
2. Det gis støtte til at fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning.
3. Kravet om at minst 50 prosent av undervisningsårsverkene skal være fast ansatte støttes.
4. Kravet om at minst 20 prosent av fagmiljøets samlede årsverk skal settes av til faglig eller pedagogisk utviklingsarbeid støttes.
5. Forslaget om at minst 30 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal ha utdanningsfaglig utdanning støttes.
6. Forslaget om etablering av læringsmiljøutvalg støttes. Det vil styrke studentenes medvirkning i prosesser som berører læringsmiljøet, noe som er positivt for å sikre et godt læringsmiljø og studentvelferd.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i fagskoleforskriften om institusjonsakkreditering på høring. En institusjonsakkreditering gir en fagskole fullmakt til selv å opprette nye og endre eksisterende fagskoleutdanninger innenfor alle fagområder. Fagskoleloven åpner for at fagskoler kan søke NOKUT om å få institusjonsakkreditering. Endringen trådte i kraft 1. august 2024 og er nærmere omtalt i Prop. 64 L (2023-2024) *Endringer i fagskoleloven (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.)*. I høringsnotatet foreslår Kunnskapsdepartementet vilkår for institusjonsakkreditering av fagskoler og saksbehandlingsregler knyttet til dette.

Problemstilling

Fylkesutvalget skal ta stilling til høringssvar fra Rogaland fylkeskommune.

Saksopplysninger

Institusjonsakkreditering gir fagskolene større autonomi enn i dag, siden de får fullmakt til selv å opprette og endre fagskoleutdanninger på alle fagområder. Dette til forskjell fra fagområdeakkreditering, hvor fagskolen har fått fullmakt til selv å akkreditere fagskoleutdanninger innenfor et definert fagområde. Fagskolen Rogaland har fagområdeakkreditering innen alle de fire fagområdene de tilbyr.

Institusjonsakkreditering gjør det også mulig for fagskolene å akkreditere tverrfaglige utdanninger, uavhengig av hvilke fagområdeakkrediteringer fagskolen tidligere har hatt. Med institusjonsakkreditering vil fagskolene raskere kunne opprette og endre fagskoleutdanninger i takt med arbeidslivets behov, og dermed bidra til bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning.

En institusjonsakkreditering vil først og fremst være relevant for fagskoler med en bred studieportefølje, og for fagskoler som ønsker å utvide studieporteføljen. Av høringsnotatet framgår det at det ikke er et mål i seg selv at flest mulig fagskoler oppnår institusjonsakkreditering. For fagskoler med en spisset profil kan det være mer relevant med fagområdeakkrediteringer.

Utdanninger en institusjonsakkreditert fagskole tilbyr må, på samme måte som i dag, fylle vilkårene satt i lov og forskrift, men fagskoler med institusjonsakkreditering skal selv vurdere og akkreditere utdanningene.

Med institusjonsakkreditering vil det fremdeles også være et krav at fagskoleutdanninger skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første ledd. Dersom en fagskole ønsker å tilby en utdanning som i innhold og omfang tilsvarer mellom to og tre års fulltidsutdanning, må fagskolen søke om unntak, jf. fagskoleloven § 4 a første ledd.

Fagskoler som har fått institusjonsakkreditering har fullmakt til selv å opprette og endre alle utdanninger på alle fagområder. Fullmakten til å endre utdanninger gjelder uavhengig av om det er fagskolen selv eller NOKUT som opprinnelig akkrediterte utdanningen. En institusjonsakkreditering gir ikke fagskolen fullmakt til å akkreditere nye fagområder. Det har fagskolen imidlertid heller ikke behov for siden institusjonsakkrediteringen gir fagskolen fullmakt til å opprette og endre utdanninger på alle fagområder, uavhengig av hvilke fagområder den tidligere har fått akkreditert.

Når en fagskole får en institusjonsakkreditering, beholder den i utgangspunktet fagområdeakkrediteringene som den har på tidspunktet den søker om institusjonsakkreditering. Siden institusjonsakkrediteringen gir fagskolen videre fullmakter enn fagområdeakkrediteringene, har dette i praksis ikke betydning for fagskolen så lenge den har institusjonsakkrediteringen. Det er vilkårene for institusjonsakkreditering som er avgjørende for hvorvidt en fagskole i første omgang får og senere beholder en institusjonsakkreditering.

Oppsummering av departementets forslag til vilkår for institusjonsakkreditering:

- Fagskolen må ha minst to fagområdeakkrediteringer på søknadstidspunktet.
- Fagskolen må selv ha akkreditert minst to utdanninger fordelt på ulike fagområder på søknadstidspunktet.
- Fagskolen må på en tilfredsstillende måte ha uteksaminert minst to kull med studenter fra to utdanninger som fagskolen selv har akkreditert innenfor ulike fagområder på søknadstidspunktet.
- Fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning.

- Fagskolen må delta i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen frivillig eller pålagt stanser en fagskoleutdanning og dette medfører at noen studenter ikke får fullført utdanningen etter oppsatt plan. Garanti- eller forsikringsordningen skal dekke innbetalte skolepenger for fagskoleutdanninger som enten blir avbrutt eller ikke starter.
- Fagskolen skal ha en strategi som inkluderer mål og tiltak for hvordan fagskolen vil utvikle utdanningsporteføljen.
- Fagskolens system for kvalitetssikring skal vise prosedyrer for hvordan fagskolen akkrediterer nye utdanninger og gjennomfører vesentlige endringer i eksisterende utdanninger.
- Det foreslås to alternative forslag til krav om fast ansatte. Det første alternativet er at minst 50 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte ved fagskolen. Det andre alternativet er at en tilstrekkelig andel av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal være fast ansatte ved fagskolen.
- Minst 30 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal ha utdanningsfaglig utdanning.
- Fagskolen skal sikre at fagmiljøet gjennomfører nødvendig faglig og pedagogisk utviklingsarbeid.
- Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk.
- Fagskolens kvalitetsarbeid skal være tilfredsstillende.
- Fagskolen skal ha et læringsmiljøutvalg. Læringsmiljøutvalget reguleres i en egen paragraf, som omfatter læringsmiljøutvalgets oppgaver, orientering om klager om læringsmiljøet, rapporteringslinjer og hvem som skal være representert i læringsmiljøutvalget.
- Private fagskoler må kunne vise til positiv egenkapital det siste avsluttede regnskapsåret før de søker om institusjonsakkreditering.
- Fagskolen må etter en helhetlig vurdering anses å være i stand til å forvalte fullmaktene som institusjonsakkrediteringen gir på en god måte. Relevante momenter i vurderingen er fagskolens strategi, organisering, kvalitetsarbeid og resultater.

- NOKUT skal oppnevne sakkyndige ved vurdering av søknad om institusjonsakkreditering.
- NOKUT kan avvise en søknad uten å oppnevne sakkyndige, dersom søknaden er uegnet for sakkyndig vurdering.
- NOKUT kan avslå en søknad uten å oppnevne sakkyndige, dersom søknaden klart ikke oppfyller vilkårene for institusjonsakkreditering.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren vurderer at institusjonsakkreditering vil gi fagskolene større autonomi til å opprette og endre utdanninger i takt med arbeidslivets behov. Dette vil bidra til bedre samsvar mellom tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning, blant annet ved at det kan opprettes utdanninger uavhengig av dagens fagområdefinisjoner og avgrensninger.

Flere av vilkårene som stilles er de samme som ved fagområdeakkreditering. Fylkesdirektøren mener at tidligere fagområdeakkreditering er et viktig vilkår for institusjonsakkreditering, og støtter derfor at fagskoler som søker må ha minst to fagområdeakkrediteringer, selv ha akkreditert minst to utdanninger fordelt på ulike fagområder, og ha uteksaminert minst to kull med studenter fra disse utdanningene. Fylkesdirektøren støtter også at fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning, og dette må være tydelig avgrenset fra annen virksomhet.

Fylkesdirektøren vil videre kommentere noen av vilkårene som er nye eller en videreutvikling av vilkårene for fagområdeakkreditering. Vilårene som ikke kommenteres, støttes.

Krav til fagmiljøet inkluderer blant annet at minst 50% av undervisningsårsverkene skal være fast ansatte, og at fagmiljøet skal delta i relevante samarbeid og nettverk. Departementet ber høringsinstansene spesielt om innspill til de konkrete kvantitative kravene som foreslås og krav til andel fast ansatte. Departementet vil også vurdere om enkelte av de kvantitative kravene likevel heller bør endres til skjønnsmessige krav. Fylkesdirektøren støtter kravet om at minst 50 % skal være fast ansatte. Et minimumskrav om fast ansatte er viktig både med tanke på kontinuitet i kvalitetsarbeidet, forutsigbarhet for tilbudet og stabilitet for de ansatte. Deltakelse i

relevante samarbeid og nettverk er en forutsetning for at fagmiljøet holder seg oppdatert og at fagmiljøet bidrar i utviklingsarbeidet.

Departementet foreslår å stille krav om at fagskolen skal sikre at fagmiljøet gjennomfører nødvendig faglig og pedagogisk utviklingsarbeid. Departementet har vurdert å foreslå et tallfestet minimumskrav, for eksempel at minst 20 prosent av fagmiljøets samlede årsverk skal settes av til faglig eller pedagogisk utviklingsarbeid eller til nødvendig kompetanseutvikling eller en kombinasjon av disse. Det er en fare for at et kvantitativt krav kan bli for lite fleksibelt, men fylkesdirektøren mener likevel at minstekravet er både realistisk og hensiktsmessig. Fagskolen Rogaland ligger omtrent på dette nivået allerede. Som objektivt kriterium er det enklere å vurdere et kvantitativt krav, og fylkesdirektøren forutsetter at vilkåret i praksis sikrer en minstenorm og ikke blir en de facto "maksramme".

Fylkesdirektøren støtter forslaget om at minst 30 prosent av fagskolens undervisere eller undervisningsårsverk skal ha utdanningsfaglig utdanning. Fagskolen Rogaland stiller krav om utdanningsfaglig utdanning for alle fast ansatte, og fylkesdirektøren mener at denne utdanningen er viktig for å oppnå god kvalitet i undervisningen.

Departementet foreslår at vilkåret for institusjonsakkreditering av fagskoler skal være at kvalitetsarbeidet er «tilfredsstillende», til forskjell fra «godkjent». Fylkesdirektøren støtter departementets vurdering av behovet for tilfredsstillende kvalitetsarbeid, som er en strengere formulering sammenlignet med de andre formene for akkreditering av fagskoler. «Tilfredsstillende» gir tydeligere uttrykk for en forventning om at fagskolen har et kvalitetssystem som etterleves.

Fylkesdirektøren støtter etablering av læringsmiljøutvalg. Det vil styrke studentenes medvirkning i prosesser som berører læringsmiljøet, noe som er positivt for å sikre et godt læringsmiljø og studentvelferd. Fagskolen Rogaland har alt utarbeidet en plan for læringsmiljø som må ses i sammenheng med dette arbeidet.

Konklusjon

Institusjonsakkreditering vil gi fagskolene større autonomi til å opprette og endre utdanninger i takt med arbeidslivets behov, uavhengig av dagens fagområdedefinisjoner og avgrensninger. Dette vil bidra til bedre samsvar mellom

tilbud og etterspørsel av relevant og fleksibel utdanning, og sikre at fagskolene opprettholder høy kvalitet i utdanningene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/21462-1

Saksbehandler: Øyvind Langeland

Område: Økonomi og eiendom

Høring NOU 2024_18 En universell tannhelsetjeneste

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
38/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev 02.10.24 - NOU 2024_18 En universell tannhelsetjeneste
- 2 Notat fra fylkestannhelsesjefen - NOU 2024_18 En universell tannhelsetjeneste, grunnlag for høringssvar

Sammendrag

Det vises til et kort saksforelegg under, samt forslag til høringssvar under konklusjon.

Fylkesdirektørens innstilling

Det avgis høringssvar i tråd med konklusjonen i fylkesdirektørens saksforelegg.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Øyvind Langeland

økonomi- og eiendomsdirektør

Bakgrunn for saken

Helse- og omsorgsdepartementet mottok 26. september i fjor NOU 2024:18 *En universell tannhelsetjeneste – Harmonisering, styring og utvidet offentlig ansvar*. Departementet ber om høringsinstansenes syn på utvalgets vurderinger og forslag. Fylkeskommunene er blant høringsinstansene.

Det vises til høringsbrev datert 02.10.24 (vedlagt), som inneholder en lenke til den offentlige utredningen.

Problemstilling

Fylkestinget har gitt fylkesutvalget fullmakt til å avgi høringssvar. Fylkesutvalget må ta stilling til om fylkeskommunen skal gi et høringssvar, og eventuelt ta stilling til innholdet i svaret.

Saksopplysninger

Tannhelse Rogaland FKF ved fylkestannhelsesjefen har oversendt et faglig grunnlag for fylkesdirektørens innstilling. Det er gitt en orientering om høringen og fylkestannhelsesjefens vurderinger i foretakets styremøte 13.11.24 som del av fylkestannhelsesjefens samlede orientering denne måneden (styresak 42/24).

Høringen er videre gjennomgått og diskutert i Nasjonalt lederforum for den offentlige tannhelsetjenesten (landets fylkestannleger/fylkestannhelsesjefer). Det er lagt til grunn at alle landets fylkeskommuner bør avgi høringssvar.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren deler fylkestannhelsesjefens vurderinger, som i all hovedsak er tannhelsefaglige vurderinger. Når det gjelder spørsmål om organisering og valg av forvaltningsnivå, viser fylkesdirektøren til regionreformen. I forslaget til regionreform hadde regjeringen foreslått å flytte ansvaret for tannhelsetjenesten fra fylkeskommunene til kommunene. Forslaget møtte sterk motstand både fra et samlet odontologisk fagmiljø, fylkeskommuner, kommuner og KS, og forslaget fikk heller

ikke flertall i Stortinget. Samtidig skulle kommuner som ønsket det, kunne søke om å få overta ansvaret fra 2020 som en forsøksordning.

Dagens modell har gitt svært gode resultater. Fylkeskommunene driver et viktig forebyggende arbeid, og det er god dekning av tannleger i hele landet, også av spesialister. Over tid er det bygd opp sterke og stabile fagmiljøer i fylkeskommunene.

Konklusjon

Fylkesdirekten fremmer et forslag til høringssvar som i all hovedsak er likelydende med det faglige grunnlaget fra fylkestannhelsesjefen. Forslaget er som følger.

Høringssvar fra Rogaland fylkeskommune:

Rogaland fylkeskommune støtter forbedringsområdene som utvalget har identifisert:

- behov for bedre kunnskapsgrunnlag
- behov for likeverdig tilgang til tannhelsetjenester for alle
- behov for å sikre tannhelsetjenester av god kvalitet
- behov for å vurdere klageordninger og øke tilsyn
- behov for samhandling og samordning med helse-, omsorgs- og sosialtjenester
- behov for å tydeliggjøre rammene for den private tannhelsetjenesten

Rogaland fylkeskommune trekker fram punktene under, i prioritert rekkefølge, som det viktigste:

Kunnskapsgrunnlag

Overordnet kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget er for svakt til å fatte gode beslutninger. Kunnskap om tjenesten, behov og organisering mangler.

Eksempelvis:

- Utvalget peker på at de mangler oversikt over befolkningens tannhelse og behandlingsomfanget som gis i tjenesten, både for offentlig og privat sektor.
- Det må defineres hva som menes med nødvendig tannbehandling. Dette spiller inn på mange spesifikke drøftinger utvalget har gjort.
- De økonomiske konsekvensene beskrevet av utvalget har for stor grad av usikkerhet, og de økonomiske konsekvensene av forslagene i NOU-en blir dermed uklare.

Kvalitetsregistre og datainnsamling må styrkes for et bedre kunnskapsgrunnlag. Dette vil muliggjøre bedre analyse, styring og kvalitetsforbedring av tannhelsetjenesten, og sikre at behovet til befolkningen blir møtt på en mer effektiv måte.

Rogaland fylkeskommune mener at behovet for å få på plass et helhetlig kunnskapsgrunnlag er helt avgjørende, det som haster mest og bør prioriteres først. Det er en forutsetning for å kunne ta stilling

til mange av forslagene til utvalget at det blir lagt fram et pålitelig og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Tjenesten har hatt mange endringer de siste årene.

Rogaland fylkeskommune mener at avgjørelser må bygge på langsiktige faglige anbefalinger. Endringer bør baseres på oppdatert kunnskap og vurderes med sikte på langsiktighet og bærekraft.

Kunnskapsgrunnlag for forebygging

Tannhelsetjenesten skal forebygge fremfor å behandle. Rogaland fylkeskommune mener at et bedre kunnskapsgrunnlag for hvilke forebyggende tiltak som bør prioriteres av den offentlige tannhelsetjenesten er sentralt for tjenesten.

Nødvendig tannhelsehjelp

En forutsetning for å kunne ta stilling til mange av forslagene til utvalget er å få definert hva begrepet «nødvendig tannhelsehjelp» skal omfatte. Rogaland fylkeskommune mener at en faglig anbefaling må ligge til grunn og at det er behov for å avklare hva som er nødvendig tannhelsehjelp før forslagene som involverer nødvendig tannbehandling kan vurderes.

Rogaland fylkeskommune er glad for at Stortinget har bedt om at regjeringen starter arbeidet med å definere hva som skal regnes som «nødvendig tannhelsetjenester» med frist 1. juni 2026.

Styring og regulering

Fordi det mangler gode styringsdata nasjonalt, er det vanskelig å si noe konkret om hva tjenestene er mest tjent med, og å forutsi konsekvenser av de foreslåtte endringene som utvalget har lagt fram.

Rogaland fylkeskommune mener at det er behov for felles overordnede system i tannhelsetjenesten for å kunne styre, planlegge, regulere og kontrollere en samlet tannhelsetjeneste. Det må kartlegges tannhelseressurser, eksisterende kompetanse og fremtidig behov. Det trengs systemer for å sikre oversikt over pasientgruppene den offentlige tannhelsetjenesten skal gi tilbud til.

Rogaland fylkeskommune støtter pris- og etableringsregulering for private aktører med offentlig støtte. Rogaland fylkeskommune mener at en utvidelse av det offentliges ansvar krever en tydeligere regulering av privat sektor for å utjevne både geografisk skjevfordeling og skjevfordeling mellom offentlig og privat sektor.

For å sikre tjenester av god kvalitet og skaffe bedre kunnskapsgrunnlag, er tannhelsetjenesten avhengig av å få på plass både kvalitetsregistre og system som i større grad gjør det mulig å analysere og bruke data fra tannhelsetjenesten. Rogaland fylkeskommune mener at dette er avgjørende å få på plass raskt for å kunne ta kunnskapsbaserte valg om endringer i tjenesten.

Rogaland fylkeskommune støtter forslagene 13-40 som omfavner temaer kvalitet, tilsyn, samhandling, tydeligere rammer og kunnskapsgrunnlag, med unntak av forslag 20 som blir adressert i neste avsnitt.

Forvaltningsnivå

Rogaland fylkeskommune er sterkt imot å splitte opp den offentlige tannhelsetjenesten og fordele den mellom kommunal sektor og spesialisthelsetjenesten, slik den «harmoniserte» modellen skisserer. Rogaland fylkeskommune mener at det er stor risiko for å pulverisere tannhelsetjenesten, som allerede er en liten og spesialisert tjeneste.

Rogaland fylkeskommune mener at både pasientene og tannhelsefaget er lite tjent med at hver enkelt kommune skal ha ansvaret for tannhelsetilbudet, og frykter større ulikhet, fragmentering og forvitring av fagmiljø og tjenestetilbud.

Den «harmoniserte» modellen legger opp til at tannhelsetilbudet på kommunalt nivå kan løses ved interkommunalt samarbeid eller ved bruk av private næringsdrivende tannleger etter inspirasjon fra fastlegeordningen. Rogaland fylkeskommune er sterkt imot å organisere tjenestetilbudet til barn og andre sårbare pasientgrupper på en slik måte. Det vil være krevende å få til styring og kontroll, og pasientsikkerheten vil være svekket.

Tannhelsetjenesten er en snever, spesialisert og kostnadskrevende tjeneste. Rogaland fylkeskommune mener at kommunestrukturen i dag ikke er forberedt på å håndtere tjenesten og at det er stor fare for at det blir en neglisjert oppgave som forsvinner i den allerede krevende oppgaveporteføljen kommunene har.

Den «harmoniserte» modellen hevdes å sikre bedre samhandling mellom tannhelsetjenesten og helsetjenestene. Rogaland fylkeskommune mener at god samhandling er uavhengig av hva forvaltningsnivået tjenesten har. Samme forvaltningsnivå sikrer ikke nødvendigvis bedre samordning.

Rogaland fylkeskommune mener at riktig dimensjonering og fordeling av tannhelsepersonell er avgjørende for å kunne gi et likeverdig tilbud av god kvalitet. Rogaland fylkeskommune mener at det har vært viktig at tannhelsetjenesten ivaretas på det regionale nivå for å gjøre det mulig å styre dimensjonering og fordeling av tannhelsepersonell i den offentlige tannhelsetjenesten og for å motvirke den skjevfordelingen som finnes i dag.

Rogaland fylkeskommune ser behov for at det blir gjort enda flere grep for å styre og regulere både offentlig og privat tjeneste for å sikre tilstrekkelig geografisk spredning og for hindre overetablering privat og underbemanning offentlig.

At kommunene har lang og bred erfaring med utfordringer rundt å rekruttere og beholde helsepersonell er heller en bekymring fremfor et argument for at kommunene også skal håndtere tilsvarende utfordring på tannhelsefeltet.

Den «harmoniserte» modellen utløser behov for å vurdere om eksisterende organisering av de samlede helsetjenestene er den mest hensiktsmessige og det som tannhelsetjenesten bør tilpasses til. Det er ikke nok å vurdere forvaltningsnivået for den offentlige tannhelsetjenesten. Rogaland fylkeskommune mener at det bør gjøres en samlet vurdering av hele tannhelsetjenesten, både offentlig og privat sektor, for å imøtekomme de syv forbedringsområdene som utvalget har identifisert.

Rogaland fylkeskommune mener at det er behov for å hensynta de største utfordringene tannhelsetjenesten ikke lykkes godt nok med per i dag og vurdere hvilke fordeler og ulemper ulike forvaltningsnivå har å si for å løse dem.

Rogaland fylkeskommune mener at ivaretagelse av tannhelsetjenesten på et regionalt / fylkeskommunalt forvaltningsnivå er mest tjenlig for å sikre:

- et felles kunnskapsgrunnlag
- langsiktig og strategisk styring
- oversikt, riktig dimensjonering og økt tilsyn
- system for kvalitet og samhandling
- samlet innsats rundt beredskap og folkehelse
- en forutsigbar tjeneste preget av kontinuitet
- likeverdig tilgang til tjenester av god kvalitet
- tilgang til tverrfaglige og spesialiserte tannhelsetjenester, f.eks. TOO-tilbudet, tannbehandling i narkose osv.
- at pasienten og tannhelsefaget er hovedfokuset

Rogaland fylkeskommune mener at det regionale forvaltningsnivået vil være viktig for å innfri forslag 40 om å tydeliggjøre den offentlige tannhelsetjenesten sitt overordnede ansvar for å tilby tannhelsetjenester til befolkningen, inkludert ansvar for folkehelsearbeid, beredskap og dimensjonering av tjenesten. Tannhelse Rogaland FKF erfarer at kompleksiteten i tannhelsetjenesten er økende, særlig med utvidelse av det offentliges ansvar og oppgaver, og at det krever en mer overordnet organisering av tjenesten, blant annet for å kunne ha faglig tyngde og nødvendige støttefunksjoner.

Tannhelsetjenesten savner et nasjonalt faglig organ for styring og utvikling på tannhelsefeltet, herunder strategier og tiltak for nasjonalt folkehelsearbeid i tannhelsetjenesten, prioriteringer, kvalitetsarbeid, beredskap og andre felt hvor det er tjenlig å være samordnet, utnytte ressursene regionene imellom og sikre et mer likeverdig tilbud av god kvalitet. Et nasjonalt faglig organ kan være et felles talerør for tannhelsetjenesten. Rogaland fylkeskommune mener at det er avgjørende å snakke med en tydelig felles stemme for å nå ut til befolkningen, brukerne og samarbeidsparter og sikre at tjenesten er forutsigbar, lettere å forstå og ta imot. Erfaringen med at tannhelse ofte blir oversett er også uavhengig av forvaltningsnivå. Rogaland fylkeskommune mener at det er viktig å se på hvordan tannhelse kan bli mer integrert på alle nivå helt fra øverste helsemyndigheter og ned til kommunale tjenester uavhengig av hvilket forvaltningsnivå den offentlige tannhelsetjenesten er knyttet til.

Andre punkt

I tillegg har Rogaland fylkeskommune kommentarer til punktene under:

Akutt tannhelsehjelp

Her også er det behov for å skaffe mer kunnskap og deretter gjøre en vurdering ut ifra prioriteringskriteriene nytte, ressurs og alvorlighet. Den offentlige tannhelsetjenesten erfarer at det er stort behov for informasjon, men mindre for akutthjelp. Rogaland fylkeskommune mener at det er behov for å definere hva som her er ment med akutt tannhelsehjelp og at det må på plass et system som kan dekke informasjonsbehov og samtidig fange opp det som er akutt. Rogaland fylkeskommune mener at de odontologiske tilstandene som krever akutt hjelp bør innlemmes i eksisterende ordninger i helsevesenet hvor tannhelsekompetanse blir inkludert. Samkjøring er nødvendig for å sikre døgnkontinuerlig akutt hjelp. Dette klarer ikke tannhelsetjenesten å levere alene, og Rogaland fylkeskommune anbefaler derfor å samkjøre akutthjelpen med resten av helsesektoren, f.eks. ved å koble det til sykehusodontologiprojektet.

Kjeveortopedi

Også på dette området er kunnskapsgrunnlaget for lavt og det er behov for å definere og sette opp faste kriterier for hva som er nødvendig kjeveortopedisk behandling. Rogaland fylkeskommune er glad for at Stortinget har bedt om at regjeringen starter arbeidet med å definere hva som skal regnes som «nødvendig tannregulering» for barn og unge.

Langvarig Kjeveortopedisk behandling er sårbar ved sykefravær og personellskifte. Tannhelse Rogaland FKF erfarer at det er utfordrende å levere et kjeveortopedisk tilbud i offentlig regi så lenge privat sektor kan ta imot offentlig finansiering, ha fri prissetting og fri etablering. Rogaland fylkeskommune mener offentlig tannhelsetjeneste ikke bør reduseres til administrator og innkjøper av private tjenester. Rogaland fylkeskommune mener at dagens ordning kan videreføres, og at det heller blir gjort noe med behovsvurderingen, hjemler/konsesjoner og prisregulering. Offentlig ansvar for kjeveortopedi forutsetter stønad kun til offentlig behandling, med regulering av hjemler og pris.

Utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten med alderskohorter

Rogaland fylkeskommune mener at det er pasientenes behov som må styre tilgang til offentlige tannhelsetjenester. Det er derfor ikke hensiktsmessig å utvide den offentlige tannhelsetjenestens ansvar ved å innlemme grupper ut ifra alderskohorter. Utvidelse med alderskohorter fra 21-28 år i løpet av få år har utgjort en betydelig belastning på en allerede presset offentlig tannhelsetjeneste.

Prisportal

Rogaland fylkeskommune er bekymret for gjeninnføringen av “Hva koster Tannlegen?”. Erfaringene fra denne løsningen er at den ble misvisende og forvirrende for pasientene. Det førte til innføring av praksis hvor lave priser på undersøkelser ble kompensert med økt behandling og bruk av tilleggsgebyrer som ikke var knyttet til behandlingsprosedyrer, for eksempel “Hygienetillegg”.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune mener at det haster å få på plass et helhetlig kunnskapsgrunnlag og overordnede system for styring og regulering av tannhelsetjenesten og at dette bør ha første prioritet i kjølvannet av NOU-en.

Man må også følge opp behovene for å definere nødvendig tannbehandling, nødvendig tannregulering og øyeblikkelig hjelp.

Med dagens forvaltningsmodell bør tannhelsetjenesten forbli på regionalt / fylkeskommunalt nivå.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/101812-6

Saksbehandler: Lene Engevik Bukholm

Avdeling: Klima og energi

Høringssak - strategisk konsekvensutredning for Vestavind B og Vestavind F

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
40/2025	11.03.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringssvar Utsira Kommune - konsekvensutredning for Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F
- 2 2024-101812 - Høring av strategisk konsekvensutredning for Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F. Uttalelse fra Stavanger maritime museum.pdf

Sammendrag

Energidepartementet har sendt ut [høring av strategisk konsekvensutredning](#) for Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F for å vurdere hvilke områder som eventuelt skal åpnes for havvindproduksjon.

Fylkesdirektøren vurderer at de faglige vurderingene fra NVE er gode og bør legges til grunn for det videre arbeidet. Prioritering av Vestavind F, som er en utvidelse av Utsira Nord, vil være i tråd med de faglige vurderingene til NVE.

Fylkesdirektøren vurderer videre at ivaretagelse av naturmangfold, særlig fugl, er viktig i det videre arbeidet. Det samme gjelder ivaretagelse av kulturminneinteressene.

Dette, sammen med vedtatt fylkeskommunal politikk innen havvind og signaler fra både Stavangerregionen og Haugalandet, er lagt til grunn for fylkesdirektørens forslag til høringssvar.

Fylkesdirektørens innstilling

Fylkesutvalget gir følgende høringssvar for strategisk konsekvensutredning for Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F:

Rogaland fylkeskommune takker for en god konsekvensutredning og for muligheten til å gi innspill. Vi vil spesielt trekke frem følgende i det videre arbeidet:

- Det er viktig å sikre forutsigbarhet i havvindnæringen ved å prioritere modne områder for utbygging.
- For å sikre en god progresjon i utlysninger bør NVEs anbefaling om å bygge ut felt med laveste konfliktnivå først følges.
- Kunnskapsgrunnlaget om konsekvenser for naturmangfold, særlig trekkfugl, sjøfugl og flaggermus, bør forbedres slik at framtidige utredninger og prosjekter kan bygge på bedre og mer avklart kunnskap om endringer som påvirker bestandene. Dette arbeidet bør ha en helhetlig tilnærming som også inkluderer andre relevante forhold i tillegg til havvind.
- Fylkeskommunen ønsker en dialog med departementet for å sammen med relevant industri etablere et nasjonalt senter for sameksistens mellom havvind og andre maritime ressurser i Rogaland. Et følgeforskningssenter på Utsira kan være en god løsning for å oppnå dette.
- Det er viktig å sikre en helhetlig tilnærming til havvindindustrien, og utvikle hele verdikjeden.
- Rogaland fylkeskommune forutsetter at kulturminneinteressene ivaretas i samsvar med bestemmelsene i Kulturminneloven.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

NVE har gjennomført en [strategisk konsekvensutredning](#) i henhold til fastsatt utredningsprogram for områdene Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F, som alle er lokalisert i Nordsjøen. Disse områdene ble identifisert som aktuelle for havvindutbygging i 2023.

Sørvest F: Arealutvidelse av det allerede åpnete området Sørlige Nordsjø II og ligger mellom Norge og Danmark.

Vestavind B: Nytt område utenfor kysten av Vestland.

Vestavind F: Arealutvidelse av det allerede åpnete området Utsira Nord, utenfor kysten av Rogaland.

Utredningen vurderer miljømessige, økonomiske og tekniske aspekter ved utbyggingen, med sikte på åpning og utlysning av prosjektområdene i 2025.

Energidepartementet har sendt [konsekvensutredningen på høring](#) med høringsfrist 12. mars 2025. Etter avsluttet høring skal departementet vurdere hvilke områder som eventuelt skal åpnes for havvindproduksjon, basert på funnene fra utredningen og innspillene som mottas.

Fylkesutvalget har i FU-sak 53/2024 den 23.04.2024 vedtatt det politiske grunnlaget for havvindsatsingen i Rogaland. I denne fremkommer det blant annet at fylkeskommunen skal jobbe aktivt for at havvindsatsingen skal komme fylket til gode, utløse nye industrimuligheter for næringslivet i Rogaland, at kraft fra havvindprosjektene i Nordsjøen kommer i land i Rogaland og at en i dialog og samarbeid med myndigheter og industri etablerer et nasjonalt senter for sameksistens mellom havvind og andre maritime ressurser i Rogaland.

Fylkeskommunen har forvaltningsansvar for kulturminner fra land og ut til 24 nautiske mil fra grunnlinjen. I denne sonen gjelder kulturminneloven. Hele Vestavind F ligger innenfor 24 nautiske mil fra Rogaland. Fylkeskommunen har også en myndighetsrolle for vannforvaltning og akvakultur.

Problemstilling

Utvalget bes ta stilling til fylkesdirektørens forslag til høringssvar fra Rogaland fylkeskommune.

Saksopplysninger

Vurderinger og anbefalinger fra NVE

I den strategiske konsekvensutredningen for Sørvest F, Vestavind B og Vestavind F kommer NVE med følgende vurderinger og anbefalinger:

- Sørvest F kan åpnes for havvind og ett nytt prosjektområde kan utlyses i neste runde. Ytterligere utlysning bør avvente til et bedre beslutningsgrunnlag er tilgjengelig for trekkfugl.
- Vestavind B bør ikke åpnes før den strategiske konsekvensutredningen for de øvrige 17 områdene er gjennomført og området er sammenlignet med andre nærliggende utredningsområder, som kan være mer egnet.
- Vestavind F kan åpnes for havvind, og utbygd kapasitet i området kan økes med en størrelsesorden på 500 – 750 MW.

NVE anbefaler ytterligere undersøkelser for å minimere negativ effekt på sårbare økosystemer. Det er spesielt mangler i kunnskap om konsekvenser for trekkfugl og flaggermus som trekkes frem som usikkerhetspunkt. NVE vurderer derfor at det vil være nyttig å raskt iverksette undersøkelser som kan bidra til å øke kunnskapen på området, inkludert kunnskap om avbøtende tiltak.

NVE vurderer Vestavind F som teknisk og samfunnsmessig egnet for havvind, og peker på at transmisjonsnettet på Haugalandet har god kapasitet. De mener at det kan bygges ut noe mer kapasitet i Vestavind F enn de 1500 MW som det er åpnet for i dag. Dette bør da skje ved å åpne for økt kapasitet i de tre eksisterende prosjektområdene i Vestavind F eller ved at et nytt prosjektområde etableres. En kombinasjon av begge tiltak frarådes for å begrense den samlede belastningen for fugl.

NVE skriver også at på grunn av nærhet til fastlands-Norge kan Vestavind F være godt egnet til test- og demonstrasjonsanlegg for ny teknologi. Utsira har i flere år

jobbet med å få etablert et følgeforsknings- og besøkssenter på Utsira i forbindelse med utbygging av Utsira Nord. Fylkesdirektøren har ikke tatt stilling til initiativet, men vil gjøre det når en eventuell reguleringssak kommer på høring.

Statnetts nettutredning for Sørvest F

Statnett har i sin [nettutredning for Sørvest F](#), levert til Energidepartementet 10. Februar 2025, analysert ulike nettkonsept for utbygging av bunnfast havvind i Sørvest F. Utredningen belyser viktige problemstillinger som tekniske utfordringer, kostnadseffektivitet og miljøpåvirkning. Hybridkabler (kobling både til Norge og kontinentet) ble fremhevet som en viktig del av løsningen for å øke forsyningssikkerheten og integrasjonen av fornybar energi i Europa og som en forutsetning for lønnsomhet i prosjektet. Samtidig er bruk av hybridkabler et politisk kontroversielt tema.

Basert på denne utredningen har departementet besluttet å ikke lyse ut området Sørvest F for utbygging i 2025. I stedet vil regjeringen prioritere flytende havvindsprosjekter med radial tilknytning (kun kobling inn til Norge).

Menon Economics' rapport om markedsutvikling

Menon Economics har i sin rapport om [markedsutvikling for flytende og bunnfast havvind](#) fremhevet behovet for forutsigbare og stabile rammevilkår for å kunne satse på havner og annen infrastruktur. Rapporten viser at norske havner kan skape 8,4 milliarder kroner årlig i verdi og sysselsette omkring 6400 personer innen 2030. Ifølge rapporten vil et havneløft være helt nødvendig, dersom dette skal bli en stor industri. Videre påpeker rapporten at skala vil være viktig for å få ned enhetskostnadene på flytende havvind.

Fugleforskning og samarbeid med havvindnæringen

Utsira kommune har god kunnskap over nærområdene sine og fuglelivet. I samarbeid med havvind-næringen har de tatt initiativ og lagt til rette for økt forskning på fugl på Utsira og havområdene rundt Utsira Nord (men også i de andre utredningsområdene). De mener, som NVE, at det er hull i kunnskapen. Kunnskap

kan innhentes blant annet ved bruk av GPS-sporing av hekkende lomvi, Spoor-kameraer, lyttestasjoner på fugl, og fugle- og flaggermusradarer oppsatt på Utsira.

Flere aktører fra industri, offentlige myndigheter og academia er interessert i å få etablert et nasjonalt følgeforskningssenter for flytende havvind. Utsira kommune trekker i sitt høringssvar frem at deres geografiske plassering, artsrikdom, det etablerte fuglemiljøet og høye kompetansen gjør dem godt egnet som lokalisering av et slikt følgeforskningssenter. Et sentralt område i et slikt senter kan være fugleforskning knyttet opp mot havvind, slik at man kan koordinere fugleforskning fra nå av og til vindturbinene er satt i drift. Etablering kan skje ved at myndighetene, academia forskning og industri etablerer et nasjonalt senter for havvind på Utsira.

Påvirkning på kulturmiljøer og kulturlandskap på land

Temarapportene for kulturminner, kulturmiljø og landskap viser til at det er kulturmiljøer og kulturlandskap i influensområdet med stor og svært stor regional og nasjonal verdi.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren mener at en viktig rolle fylkeskommunen kan ha innen havvind er innen koordinering og samarbeid, i tråd med vedtatt nærings- og innovasjonsstrategi og for å bidra til at utviklingen av havvindnæringen skjer på en bærekraftig måte som også ivaretar andre samfunns- og miljøhensyn.

Behov for rask oppstart

Fylkestinget har gitt tydelige føringer på at havvind er et satsingsområde for Rogaland Fylkeskommune. Fylkesdirektøren vurderer at det ligger et stort potensial for videre utvikling av både eksisterende og ny havvindindustri i Rogaland. For at denne industrien skal utvikles er det viktig å opprettholde en god progresjon i tildeling av prosjektområder. Å starte med de områdene som har de beste forutsetningene for rask utvikling er etter fylkesdirektørens vurdering en forutsetning for å holde et riktig tempo. Basert på NVE sine vurderinger av egnede områder sammen med regjeringens vurdering om å satse på flytende havvind er det Vestavind F som er det

området som først bør åpnes for havvindproduksjon. Ved å fokusere på allerede vurderte områder kan vi raskere komme i gang med utbyggingen og oppnå tidlige gevinster. Dette vil bidra til å skape forutsigbarhet og stabilitet i rammevilkårene, noe som er nødvendig for å tiltrekke investeringer og utvikle en robust havvindindustri i Norge.

Faglige vurderinger fra NVE

Fylkesdirektøren vurderer at NVE har gjennomført grundige vurderinger av de potensielle negative konsekvensene av havvindutbygging, og står faglig sterkt til å gi anbefalinger om hvordan disse kan håndteres. Både med hensyn til å opprettholde en god progresjon og med hensyn til å sikre gode prosesser som ivaretar andre samfunnshensyn er det etter fylkesdirektørens vurdering klokt å lytte til de faglige anbefalingene til NVE i denne saken. Fylkesdirektøren støtter derfor NVE sin konklusjon om at det for Vestavind F ikke både bør både utvides kapasitet på eksisterende tildelinger samtidig som det tildeles nye områder.

Samordning av elektrisk infrastruktur

Tilstrekkelig tilgang på elektrisk kraft er avgjørende for å lykkes med energiomstilling og utfasing av fossil energi som er nødvendig på veien mot lavutslippssamfunnet. Tilførsel av mer kraft vil være positivt for energibalansen. Dette er positivt for Haugalandet som energi- og industriregion med store utviklingsplaner innen det grønne skiftet. Fylkesdirektøren er positiv til at kraften blir tatt i land på Haugalandet.

God samordning av elektrisk infrastruktur er etter fylkesdirektørens vurdering kritisk for å lykkes med det grønne skiftet. Her har fylkeskommunen en sentral rolle, blant annet som sekretariat for Kraftforum.

Utbedring av kunnskapshull

Fylkesdirektøren merker seg at NVE vurderer at konsekvensene for trekkfugl og sjøfugl i Vestavind F kan være potensielt alvorlige ut fra kunnskapen vi har i dag. Samtidig peker de på vesentlige mangler i kunnskapsgrunnlaget, spesielt knyttet til

trekkfugl og flaggermus, og at det også er andre kilder enn havvind som kan påvirke fuglebestander og -adferd. NVE viser også til at usikkerheten om konsekvensene tilsier at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 og vurdering av samlet belastning § 10 bør vektlegges i den videre behandlingen av Vestavind F. Fylkesdirektøren er enig i denne vurderingen. NVE peker videre på viktigheten av å utbedre kunnskapshull knyttet til sjøfugl og trekkfugl i forbindelse med havvindsutbygging. Et pilotprosjekt på havvind må ha gode kunnskaper på fugl for at havvindnæringen skal lykkes på andre lokaliteter. Dette er tilfelle på Utsira, der man allerede er i gang med innhenting av kunnskap på trekkfugl og sjøfugl i Utsira området.

Fylkesdirektøren mener det er viktig at arbeidet med å tette kunnskapshullet fortsetter. Initiativet Utsira kommune har hatt i samarbeid med havvind-næringen kan med fordel styrkes.

Kulturminner i sjø

Saken har vært oversendt til Stavanger maritime museum som skal, som fag- og forvaltningsmyndighet etter kulturminneloven, ta stilling til forholdet til automatisk fredete kulturminner og vernede skipsfunn i sjøarealene som ligger innenfor 24 nautiske mil fra grunnlinjen.

Stavanger maritime museum vurderer at utredningene har tatt høyde for kjente kulturminner og kulturmiljøer, men at eksisterende datagrunnlag er mangelfullt, og at det er nødvendig med grundige havbunnskartlegginger for å sikre at hittil ukjente § 4 automatisk fredete skipsfunn blir ivaretatt. Museet peker videre på behovet for å sikre god avstand fra fundamenter og andre inngrep til kulturminner på havbunnen.

Stavanger maritime museum ber konsesjonsgiver anmode konsesjonssøker å kontakte museet så tidlig som mulig i planleggingsstadiet, for å avklare hvordan kulturminneundersøkelser bør gjennomføres. Museet understreker at kulturminneundersøkelser bør utføres samtidig med andre planlagte havbunnskartlegginger for å redusere kostnader og hindre doble kartlegginger, samt for å unngå at uoppdagede/ ukjente kulturminner av nasjonal interesse går tapt som følge av manglende kulturminneutredning.

Stavanger maritime museum sin uttalelse er vedlagt.

Påvirkning på kulturmiljøer og kulturlandskap på land

Utbyggingen av havvindanlegg vil føre til visuelle virkninger. Siden det allerede er åpnet for havvindutbygging i Utsira Nord, blir den ekstra synligheten begrenset sammenlignet med 0-alternativet. Fylkesdirektøren støtter de vurderingene og de foreslåtte avbøtende tiltakene som er gjort rede for i utredningene, og har ingen merknader utover dette.

Med hensyn til landområdene, er det kun fjernvirkninger som er vurdert, siden utredningene ikke omhandler konkrete tiltak på land. Behov for nettkonsept og tilknytningspunkt er imidlertid nevnt. Fylkesdirektøren har i forbindelse med Vår Energis høring av melding for landstrøm til Balder og Granefelta og Statnett sitt forslag til samordna nettilknytning for Utsira Nord, gitt innspill med tanke på forholdet til kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap. Det vil være behov for arkeologiske registreringer både på land og i sjø. Fylkesdirektøren kan dermed ha merknader til eventuelle andre tiltak på land og i sjø, både midlertidige og permanente. Dette kan først bli vurdert når fylkeskommunen får oversendt konkrete planer og tiltak til uttale.

Samordning av høringssvar med andre aktører i Rogaland

Fylkesdirektøren har i forbindelse med saken vært i kontakt med Utsira kommune, Haugaland Vekst og Stavanger kommune. Fylkesdirektøren vurderer at det vil være klokt å ha en samordning av signalene som sendes fra Rogaland og har derfor tatt signalene fra både Haugalandet og Stavangerregionen med i sine vurderinger av hvilket høringssvar som bør sendes inn fra Rogaland fylkeskommune.

Høringssvar fra Utsira kommune ligger vedlagt.

Konklusjon

Basert på NVE sine anbefalinger, regjeringens plan om å satse på flytende havvind, og vedtatt fylkeskommunal politikk støtter fylkesdirektøren en prioritering av Vestavind F som et område som skal åpnes for havvindproduksjon med sikte på utlysning i 2025. Fylkesdirektøren forutsetter at miljøhensyn ivaretas og at lokale interessenter involveres i prosessen. Mer kunnskap om sameksistens og en styrket

følgeforskning vil komme både havvindsatsingen i Norge og berørte regioner til gode og bør gis prioritet.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.